

[Hauch.]

Varene, som dækker Produktionsprisen. Der maa mere til, man maa, naar man beskæftiger sig med Spørgsmaalet om at skabe Landbruget rimelige Erhvervs vilkaar, ogsaa tænke paa en Nedsættelse af Udgiftsniveauet, Lettelser i Skatter, Lettelser i Afgifter.

Naar man er kommet saa vidt, som det er muligt at naa ad disse Veje, der maa være de primære Veje, kommer i næste Række Spørgsmaalet om, hvorledes man skal bære sig ad med Gældsbyrden, for saa vidt den overstiger Landbrugets Bæreevne. Det skulde synes rimeligt at tage Sagerne i den Orden fremfor at gennemføre Gælds saneringen paa et Grundlag, som medfører, at de paagældende i Løbet af kortere eller længere Tid alligevel ikke vil kunne klare deres Udgifter, fordi Indtjeningsmulighederne er for smaa. Det naturlige maa dog være, at man siger: Nu prøver vi at skabe Bund i Erhvervets Indtjeningsmuligheder, saa maa vi have Gældsbyrden til at staa i rimeligt Forhold dertil.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om selve Gældsbyrden har jeg altid haft den Opfattelse, at det var det naturligeste og rimeligste, at man littede denne Gældsbyrde ved at lette Renteydelsen. Jeg har den Opfattelse, som jeg drister mig til at tro, at jeg deler med mange, at naar Folk har gjort Gæld, skal de betale denne Gæld, dersom de kan. Men medfører Forholdene, at de en Tid ikke kan forrente denne Gæld, synes det mig rimeligst og naturligst og tillige sundest baade for Kreditor og Debitor at gaa den Vej at lette Rentebyrden i Stedet for at nedskrive Gælden, som det maaske paa et senere Tidspunkt bliver muligt for Erhvervet at bære. Vi har her paa Rigsdagen allerede gjort et Forsøg paa at færdes ad denne Vej, ikke uden Resultat. Sparekasserne har uden Tvivl rettet sig efter den sidste Rentelov, der nedsatte Indlaansrenten og krævede, at Fortjenesten herved i sit fulde Omfang skulde komme Laantagerne til gode. Hvorvidt Bestemmelsen er gennemført paa rette Maade overalt, skal jeg paa nærværende Tidspunkt ikke fordybe mig i, men den Opfattelse er i hvert Fald ikke ualmindelig ude i Befolkningen, at Rentenedsættelsen paa Indlaanene ikke har givet sig det Udslag, den skulde og burde med Hensyn til Udlaansrenten. Derfor er man ganske naturligt ogsaa kommet til at beskæftige sig med Spørgsmaalet, om der kunde lægges et Loft over Udlaansrenten, om man kunde finde Former, hvorefter det var muligt ad

Lovgivningsvejen at bringe Udlaansrenten ned. Forholdet er jo desværre det, at den højeste Rente i Regelen maa bæres af dem, som har tungest ved at bære den. Vi er ikke inden for vor Gruppe blinde for, at der til dette Spørgsmaals Løsning knytter sig betydelige Vanskeligheder, vi er heller ikke blinde for, at dersom man skulde foretage noget saadant, saa maatte der ske en Aftrapning ved Udlaansrentens Fastsættelse. Men vi er af den Opfattelse, at hele dette Spørgsmaal ikke i tilstrækkelig Grad har været drøftet og undersøgt. Det er derfor et af de Spørgsmaal, som vi ønsker, at det kommende Udvalg kommer til at beskæftige sig med i den Udstrækning, det er nødvendigt for at faa Sagen klarlagt.

Med Hensyn til Afsnit II, Forslaget om Renteletelse, kan vi ikke følge den Vej, som Regeringsforslaget anviser. De omfattende Forhandlinger, der i saa Henseende har været ført i de sidste Dage, bærer tilstrækkeligt Vidnesbyrd derom. Jeg skal ikke fordybe mig i vidtløftige Betragtninger over Forholdet, men blot gøre opmærksom paa, at vi absolut ikke er stemt for det, der her foreslaas: at nedsætte Indlaansrenten og at beslaglægge det Provenu, som denne Nedsættelse giver, for derefter at anvende Beløbet til Betaling af Obligationsrenter. Det vil for det første give Anledning til, at de, der kommer til at betale, i meget stor Udstrækning bliver de mindre Sparere, og vi finder det ikke rimeligt og naturligt, at det Beløb, der her er Tale om at tilvejebringe, først og fremmest skal udredes af disse. Dernæst kan vi ikke se bort fra, at en saadan Ordning vil medføre overordentlig betydelige Vanskeligheder for vore Sparekasser. Min Gruppe er af den Opfattelse, at disse Institutioner bør vi ikke svække, deres Virksomhed bør vi ikke vanskeliggøre. Til Sparekasserne er ikke knyttet nogen Kapitalinteresse, som skal have Udbytte, de udgør slet og ret et Mellemlid mellem Sparerne og Laantagerne. I den Egenskab er de fortrinlige Kreditinstitutioner, som Lovgivningsmagten ikke under nogen som helst Form bør svække.

Endvidere er vi afgjort imod § 9 i Afsnit II — jeg kan maaske betegne denne Paragraf som Trangparagraffen i Lovforslaget. Formaallet med Lovforslaget maa være, hvad den højtærede Statsminister gav Udtryk for ved sin Forelæggelse af Lovforslaget: at genskabe Rentabiliteten inden for Landbrugserhvervet som Helhed, at give Landbrugserhvervet saa stor Indtjenings evne, som det behøver for at kunne opfylde sine økonomiske Forpligtelser. Men Lov-